

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

4. bipartita. 1. pars declarat, quomodo distinguatur aqua Christi ab aquis mundi. 2. explicat, quomodo aquæ baptismi, & doctrina Evangelicæ, recte hic possint per aquam intelligi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

LECTIO IV. BIPART.

Dixit ei Iesus: Omnis qui biberit ex hac aqua, sitiet iterum: Qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in aeternum.

Pars I.
*Quomodo
distingua-
tur aqua
Christi ab
aqua mun-
di.*
2. Cor. 10.

Interrogatus est Christus à muliere, num ipse foret maior Patriarcha Iacob? Potuisset quæ discretis verbis id asserere: non tamen id facit, ut exemplum nobis donet humilitatis ac quandoque nobis contingat nimis facile gloriari. In ipso quidem periculum non erat vanitatis, illam tamen voluit reprimere in nobis, ut attendamus semper illud Apostoli: *Frates qui gloriatur, in Domino gloriatur non enim qui seipsum commendat, ille probatur, sed quem Deus commendat.* Neque solum humilitatem docet hic Dominus, sed etiam instruit nos in colloquiis & disputationibus de veritate omnia missa facere, præsertim quibus nos impetimus, solum quæ rare occasionem docendi proximum, ut hic ipse facit, bis non directè respondens ad ea quæ quærebantur, sed ea quæ quaestio nis occasione serviebant, maxime instructioni, ut Iansenius. Ergo quia hic agebatur de veritate inchoatæ promissionis, hoc est de aqua alia excellentiore, quàm aqua Iacob, totus est Dominus in aqua illa commendanda. Vnde quam appellavit aquam vivam, nunc dicit sitim extinguere in æternum, fierique fontem in eo qui ex ea bibit salutem in vitam æternam. Quæ quidem est magnifica commendatio, ex qua tacite colligitur, cum qui illam dat majorem esse Iacob Patriarcha, cum tantum possit impetiri donum. Videamus ergo particularius de hac aqua, quænam illa sit, & cur dicatur aqua viva ad distinctionem contra aquas mortuas huius sæculi.

In primis notum est illam dici aquam vivam, quæ ex sua continuè fluit scaturigine, quasi a viva esse quodam spiritu vitali, vita enim aquæ est fluere & moveri, & hæc aqua etiam magis salubris est & vitalis. Aqua autem mortua est, quæ in lacunis, cisternis, stagnis continetur, & sine motu est; unde mox fit putris & corruptioni obnoxia, nec salubris est. Hinc dona Dei comparatur aquæ vivæ quia ex viva profluunt scaturigine, & vitam donant, jugiterque profluunt tamquam à vitali fonte. Audi B. Ennodius l. 2. ep. 12. eleganter hac de re disserentem: *Largus meatibus caelestium munus procurrat fluenta donorum. Sola vena est quæ maciem necesse, & defectum abivat, tantum cur sibus suis suggerens, quantum mereretur pectus sitiens accipere.* hæc ipse. Sicut fons aquam vivam ubertim proferens accedunt, quia nihil ei ex hoc decedit, ideoque gaudet sine sui detrimento se posse communicare aquam suam; ita & Deus habet se in donorum suorum communicationem.

*Dona Dei,
aqua viva
comparan-
tur.*

E contra dona mundi comparantur quæ mortuæ, vel morienti, & sese corrumpenti ac putrescenti, omnia enim quæ mundus dat, cito interit, corrumpuntur deficient. An non sunt dona mortuæ, opes, deliciae, voluptates? An non dona corruptibilia, honor, decus, fortitudo, pulchritudo? Cito deficient, & flaccescunt, ac abeunt. Aquæ mortuæ sunt nihil vividum habent. Vnde & mundus comparatur mari mortuo, ubi ex insalubritate aquæ corruptæ pisces moriuntur citissime; comparatur & cisternis dissipatis, ac rimosis, de quibus aqua perit & effluit sensim, vel lacunis aquas turbidas continentibus. Hinc conqueritur Dominus, quod his relictis non concurrant homines ad aquam suam puram, vivam, uberem & indeficientem. *Obstupescite celi & pariete eius desolamini vehementer. Duo malafeci populum meum. Derei quærum mensuram aquæ vivæ, & foderunt sibi cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas.* Magno labore homines huius sæculi hauriunt vel paucas guttas aquæ de lacunis vel cisternis istis, unus aliquid haurit falsi honoris, alius aliquid falsæ voluptatis, plures aliquid mox transiunt commoditatis; & negligunt fontem uberem veri honoris, veræ voluptatis, veræ fælicitatis, ad quem invitantur, & facilis est accessus. O deplorandam insipientiam! Vnde de amatoribus mundi dicebat S. Augustinus, tract. 15. in Ioan. *Aqua in puteo voluptas sæculi est in profunditate tenebrosa; inde tam hauriant homines hydra cupiditatis. De ea bibunt & perierunt, hoc est insipi, qui belluarum instar & pecorum traduntur, & nesciant quid sit donum Dei, donum aquæ vivæ. Dicebat his sæculi dilectoribus cæcis S. Bernardus Epil. 106. Si tantum dilecta tenebrosa aqua de nabiabus atris, quam un jucundius haurias de ferevissimis fontibus saluatoris.*

Hoc etiam hic advertendum est, quod aqua mundi, quibus incubant homines, sint aquæ contradictionis, hoc enim nomen merito sibi vindicant, quæ confitentur & illa aqua de qua dicitur: *Hoc est aqua contradictionis.* Nempe mille rixas, mille contradictiones, nesciant bonâ huius sæculi inter ambitiosos & cupidos, ut notum est. At aqua viva Christi, aqua est pacis & benedictionis. Ecce Potens hic Iacob factus est initio puteus contradictionis inter Samaritanam & Christum, cui insular hæc Samaritanæ aquam denegar. Sed ubi Christus de fonte suo aquæ vivæ ei facit mentionem, mox contentio cessat, paxque accedit & benedictio ergo merito potest benedictionis ac pacis nuncupari potest merito certe dicere potest illi mulieri Christus: *Probravi re a te, sed apud aquam contradictionis.* Aqua contradictionis excolim dicta fuit, quia populus cepit Moysi contradicere, & ejus imperium detestare, ibique Dominus probavit & exploravit fidem patientiam populi per aquæ penuriam. Hæc aqua putei Iacob, aqua contradictionis dici potest, quod ibi de studio agatur inter Samaritanos & Iudæos, & de eorum contradictionibus, tum ob rem plura & adorationem,

acm. tum obnegatum commercium & confortium. Ibi vero probavit Dominus, sive exploravit fidem & charitatem Samaritanæ suâ interrogatione & aque pollutione. Cui contradicenti, eum fontem excellentiorem demonstraret, & conscientia ipsius secreta detegeret, fides vera, & lux nova accessit, ita ut dixisse censenda sit Domino, remota jam omni contradictione: Proba me, Deus & scito cor meum, interroga me, & cognosce sententias meas. Et vide si via iniquitatis in me est, & deduc me in via æternam ad fontem scilicet salientem in vitam æternam, quem promittis. Quod quidem fecit Dominus, e- jus fide confirmata.

Mundani putei, calumnie & inimicitarum putei. Vltius dicere possumus, quod Putei illi de quibus mundus aquam haurit, rectè vocentur sicut duo illi Putei quos cù rixa foderunt Pastores Isaac. Puteus calumnie, Puteus inimicitarum. Sic enim dicit Textus facit: Propter puteum iurgium fuit Pastorum Geraræ adversus Pastores Isaac, dicentium. Nostra est aqua. Quapropter vocavit Isaac nomen Putei CALUMNIAM. Alium aperuit Isaac Puteum, & pro illo quoque rixati sunt, appellavitq; eum INIMICITIAS. O quot calumnias, quod inimicitias pariunt honores, opes, cupiditates, seculi hujus aque! At puteus aque vive, Puteus Christi sine rixa est, quia omnis parit omnibusq; sufficiens est, & superabundans, dicitur S. Augustino: *quantumlibet fauces capax altuleris, fons vivens sitientem, Conforter ait S. Cyprianus: Nemo excluditur, sed quam tum vas fidei capacis afferimus, tantum gratia inundantur haurimus.* Vocari ergo potest hic Puteus aque vive, sicut tertius Puteus Isaac. LATITUDO, de quo ibidem: Profectus Isaac fodit alium puteum, pro quo non contenderunt. Itaque vocavit nomen ejus LATITUDO, dicens: Nunc dilata vit nos Dominus & fecit crescere super terram. Postea appellavit eum ABUNDANTIA, ob aquæ ubertatem. Quod ipsum nostro conventi Puteo aut Fonti, quia non solum hominem crescere facit, & ei cor dilatat, sed etiam abundantissimè fluitans, omnibus eum bonis reddit abundantem.

Putei Christi. Putei latitudinis & abundantie. Hec quidem generaliter de diversitate aque Christi & mundi dicta sint. Iuvat autem paulò altius repetere ex doctrina SS. Patrum, quid hæc aqua viva, de qua hic Dominus, specialiter significet.

PARS II. Quomodo interpretantur, quia hæc aqua virtutem habet animas vite restituendi. Certè ad significandam virtutem vite æque baptismalis, multa circa aquam contingere consideratione & admiratione digna jam ab initio seculi, tam in lege naturæ, quàm in lege veteri & nova que memorant SS. Patres. Inter hos S. Ambrosius libro 10. in Luc. sic eloquitur dicitur: De aqua quid dicam: Super aquam ante ipsos mundi natales S. Spiritus ferebatur. O aqua, aqua humano aspersum sanguine, ut presentium lacrya-

rum figura præcederet, orbem terrarum lavisti! O aqua que Sacramentum Christi esse meruisti, que lavas omnia, nec lavari! Tu incipis prima, tu compleres perfectam mysteria. A te principium & finis, vel potius tu facis ut finem nesciamus. Per te fiet tabida carnis aboleretur, & percunctia cito viscera aspersa sale in multam servatur etatem. Per te arenibus estu corporibus, dulcis ad gratiam, salutaris, ad vitam, sua vi ad voluptatem potus infunditur. Tu nomen prophetis & Apostolis, tu nomen salvatori dedisti. Illi nubes celi, illi sal mundi, iste Fons vite Te prophetico percusso tactu, ut sitientia rigares corda populorum, vomuit petra. Te, cum de latere salvatoris erumperes, percussores viderunt, & crediderunt, & ideo regenerationis nostræ è tribus una es testis. Tres enim res sunt, aqua, sanguis, & spiritus. Aqua ad lavandum, sanguis ad pretium, spiritus ad resurrectionem. Hæc S. Ambrosius, qui mysterium & typum aque vive, hoc est baptismalis aque agnoscit, sive dum spiritus initio ferebatur super aquas, sive in diluvio abluir orbem, sive dum è petra à Moyse produci- tur, sive dum profuit è latere Salvatoris. Que etiam omnia agnoscunt SS. Patres.

Inter hos S. Chrysolostomus, ser. 166. de aquis diluvii baptismum delignantibus hæc dicit solita sua elegantia: Cum mundus intra generis humani primordia per descendam nefando vitiorum squalore sordesceret, & totus criminum fetore horroris, ac penè ipso iniquitatis sue fumo sulfure celi contenderet claritatem, 40. diebus ac noctibus expiaturus terram cælestis imber effunditur. Ut quia pervire sibi mundus, quod factus fuerat, tam debere, gauderet tali baptismate se renatum: sciretq; quod est, non nature, sed amoris sui gratia se coram debere; ipsamq; nostri baptismatis formam terra, nostri corporis, prælaberet, ut que antea natos homines producebat ad mortem, hos ad vitam produceret iam renatos. Hæc Chrysolostomus. Legendus quoque est Tertullianus lib. de baptismo, ubi inter cetera de Spiritu S. qui ferebatur super aquas ut eas vivificaret (sive ut aquam vivam nobis produceret) dum initio terra adhuc erat inanis & vacua, & tenebræ super faciem abyssi, sic dicitur: *Habes imprimis etatem venerari aquarum, quod antiqua substantia; deinde dignitatem, quod divini spiritus sedes fuerit gratior ceteris elementis. Nam & totæ tenebræ sine siderum cultu, informis & tristis abyssus, & cælum rube; solus liquor semper materia perfecta, læta, simplex, de suo puro dignum rectaculum Deo subiciebat.* Hæc Tertullianus. Qui etiam advertit, quod non terra, nec elementum aliud, sed solè aque jubentur producere aliquod vivum & animatum quasi jam designarentur hæc in re, aque vive baptismi, quæ vitam dant animabus. Sic enim dicitur: *Producant aque reptile anime vs. Gen. 1.* Primum liquor id quod viveret edidit, ne mirum sit, si in baptismo aque animare novaverit. Ita ipse l. de bap. Denique idem loquens de mysteriis aque in nova lege, sic habet: *Namquam sine aqua Christus. prima rudi.*

Ex S. Chry- solologo.

Ex Tertul.

Gen. 1.

rudi.

rudimenta potestatis auficitur ab aqua, vocatus ad nuptias. Cum sermonem facit, stitit ad aquam suam convocat sempiternam. Cum de Agape docet, aqua calicem fratri oblati inter opera dilectionis probat. Apud puteum vires resumat super aquam. Hæc ille.

S. Cypria.

Recte igitur S. Cyprianus per aquam vivam baptismatis undam intellexit, quandoquidem & Ecclesia fontem baptismalem consecrans, de illo canat: FONS VIVUS, AQUA REGENERANS; Vnda PURIFICANS. Sic & S. Leo fontem baptismalem vocat uterum vivum Matris Ecclesie, in quo formatur & generatur Christi viva membra. Cui conformiter S. Chrysol. serm. 17. ait: Hinc est, fratres, quod virgineum fontis uterum celestis spiritus arcana sui numinus admixtione succedet, ut quos origo limose stirpis profuderat sub misera conditione terrenos, celestes pariat, & ad similitudinem sui perducatur auctorem. hæc ille. Porro quia S. Cyprianus hic per aquam vivam baptismi aquam intelligit, ideo ulterius explicat, quomodo qui baptismum acceperit non sit iterum, quia scilicet baptismus nunquam potest iterari. iam natum de Adam (inquit S. Aug. tract. 11. in Ioa.) non potest iterum generare. Adamiam namque sum de Christo, non potest iterum generare Christum, quomodo iterum: non potest iterum nec baptismus. De fonte baptismali vide Cand. myst. tr. 2. l. 2.

An Samaritana fuerit à Christo baptisata, & quo baptismo.

Quæres an Samaritana baptisata fuerit à Christo non baptisata fuerit aqua fluminis, baptisata fuit baptismi fluminis æquivalente, nam peccata ei omnia delecta fuerit, & innocentia quedam baptismalis collata. Audi S. Ambros. serm. 30. Sanctificata per fidem Christi mulier, domum rediit. De hac dixit se prophetam puto. Eiusmodi est iniqua via mulieris meretricis, que cum se abluerit, nihil se dicit fecisse prævium, ut dicit Sapiens. De hac plantã dicitur est, que posteaquam fonte est abluta salvatoris, delictorum vitia non meminit, virtutem prædicationis assumit: & vivã aquã abstergens maculas suas ad evangelizandum non conscientia peccati retrahitur, sed fidei calore compellitur. Nihil enim fecisse se dicit prævium, dum sit nuncia veritatis & oblivione abnegat impudicitiam, dum de vocatione prædicat castitatem. Hæc enim virtus Christi est, ut quamvis peccator qui eius unda se lavavit, deinde in virginitatem reparatus, non meminerit ante, quod fecerit, & redi vi va nativitate infans in innocentiam præferat, inventus scelera non agnoscat; sitque virgo fide Christi, qui fuerat adulter correptione peccati. Hactenus ille.

PROV. 30.

Ex quibus verbis satis colligitur hanc Samaritanam vel baptisatam fuisse baptismi fluminis, vel æquivalente baptismi fluminis, quandoquidem innocentiam retulerit à Fonte. Vnde addit S. Ambros. serm. 31. mulierem istam gessisse figuram & personam Ecclesie de gentibus, que ante adulterium sacrilegiis contaminata, postquam baptismi nitoris purgata est, diabolice impietatis non meminit, sed de religione veritatis exultat, factaque de meretrice virgo, non recordatur prævium, sed in integritate gloriatur.

Secundo per aquam hanc vivam intelligit S. Ba. 2. Per hanc filius hom. in Psal. 28. sacram doctrinam, similiter aquam la. & Origenes & Theodoretus in Ps. 1. Certè sacra doctrina Evangelica multoties in Scriptura indicatur na signifi. per aquam, Vocat eam Sapiens, aquam salutis, dum canit. dicit: Aqua sapientie salutans potavit illum, cibus. Eccl. 15. vit eum pane vite & intellectu. Abundantia quoque doctrinæ salutaris, quæ à Christo per Apostolorum missionem effundi debebat in orbem, signifi. exhibuit aquæ vivæ de Ierusalem medium earum ad mare orientale, & medium earum ad mare occidentale. Prævidebat lumine Prophetico Zacharias Evangelicæ doctrinæ aquas copiosas ex Ierusalem derivandas per totum Orientem & Occidentem, sub quibus aliæ duæ mundi plagæ Austro & Aquilo subintelliguntur. Hoc autem factum est iam ab initio per Apostolorum prædicationem, dum illud adimpleri cepit: De Sion exiit lex, & verbum Domini de Ierusalem. Accepto enim in Ierusalem, sive in monte Sion Spiritu sancto, exinde in orbem progressi sunt Apostoli, doctrina facillime implentes.

Hanc quoque doctrinam significare possunt Aquæ illæ quæ apud Ezechielum de templo egrediuntur, & exundant in torrentem; ita ut, Angeli licet duce non potuerit Propheta illum torrentem transvadere, quamvis initio solum aquæ illæ pertingerent usque ad talos ejus, deinde usque ad genua postea usque ad renes. Quibus significatur quod Evangelica doctrina, quæ à Christi humanitate tanquam templo, & ab ejus cruce tanquam altari trahens originem; parvo tamen ex initio paulatim copiosissime orbem terrarum pervisit donec Christus dominaretur à mari usque ad mare; & à flumine usque ad terminos orbis terrarum.

Quapropter quod aqua ista ad genua mox pertingit significabat quod doctrina Christi statim illuc pertingeret, ut persuaderet multis Christi curvare genu. Ulterius, quod pertingeret ad renes, significabat quod carne & concupiscentias, quarum sedes sunt renes, latius restringeret, ita ut cohiberetur multos induceret. Denique quod iam transvadari non potuerit, sed nataudo fuerit transmittenda significabat Christianos, præsertim perfectos, in Ecclesia Dei & gratia ejus quasi pisces natari. Ita nonnulli Interpretes ex S. Greg. XXI. mor. ca. 14. Aliqui etiam hic diversos Christianorum ordines denotari autem: incipientes, proficere, perfectos. Primi usque ad talos ambulat in aquis mandata Dei observantes. Secundi usque ad genua ambulat in aquis, quia etiam consilia Evangelica ad jungere conantur præceptis. Tertius aqua circumfluit usque ad lumbos, quia gratiam copiosam habent ad perfectionem servandam, & caritatem perfectam proficere. Denique, aqua quæ transvadari nequit, Beatorum statum designat, quia comprehendit nequit, quod oculis non vidit, nec auribus audivit.

nec in cor hominis ascendit. Ibi immerguntur in flumen pacis & beatitudinis, sine fundo, sine mensura, sine limite.

Quomodo haec aquae in mare mortuum defluunt? Sed cur haec aquae describuntur defluere in mare mortuum, & sanare aquas? Mundi typus est mare mortuum: hoc sanant Evangelii aquae, in illud influentes. Jordanis aquae in mare mortuum infuebant, sed sanare illud non poterant. Moyses doctrina in mundum illabebatur, ac illud sanare non poterat. Influxit Evangelii unda fulcrifera, & sanavit, quasi aqua viva, aquam emortuam. Sarnari autem dicitur aquae, cum à falsedine, amare, & sterilitate ad dulcedinem fecunditatem, que transferuntur. Sanavit ergo Deus aquas maris mortui, id est, mundi, quia falsedinem & amarem, in fecunditatem que & mortem, quam gignebat, influentibus Evangelicæ doctrinæ aquis immutavit, ut jam felices gignat pisces in vitam æternam.

Rursus doctrina Evangelicæ significatur per aquam è duodecim fontibus emanantem, quos repererunt Hebræi in deserto, dum peregrinarentur. Hi enim fontes designabant duodecim Christi Apostolos, per quos aqua viva exilire debebat ed irrigandam desertam faciem terre tempore Ecclesiæ novellæ, & ad potandos accedentis ad fidem. Sic 70. Palma & septuaginta palmæ ibidem repetæ discipulos Christi septuaginta repræsentabant, teste S. Hieronymo ad Fabiolam, & Tertull. l. 4. contra Marcion c. 14. Itaque hæc aqua viva, hæc doctrina sacra Christi & Apostolorum, etiam per illas designatur aquas, ad quas sitientes invitatur Dominus: Omnes sitientes venite ad aquas, emite ab hinc commutatione vinum in lac. Illa aqua viva, modò lac pro parvulis modò vinum pro grandioribus, modò mel appellatur, modò aqua, quia diversis diversum saporem adducit juxta eorum dispositionem, & Dei multiplicem operationem: Unde & Psalmista agens de aqua quam Petra protulit, figura Christi, ait: De petra melle saturavit eos, hoc est, aqua dulci & sapida instar mellis.

Apostoli 12. fontes aquarum. Exod. 15. 70. Palma & septuaginta palmæ ibidem repetæ discipulos Christi. Isai. 55. Psal. 80.

LECTIO V. TRIPARTITA.

Aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.

PARS I. Aquam vitam, gratiam Spiritus sancti designat, juxta communem Sanctorum interpretationem, immò & ipsum Spiritum sanctum. Quam interpretationem fuse sequitur Cardinalis Toletus, in c. 4. Ioan. Annot. 9, ubi sic ait: Consideranda sunt hæc verba: Aqua quam ego dabo, fiet in eo fons salientis in vitam æternam. Aquæ ergo sunt duæ. Prior quæ viva dicitur, quam Christus promittit, & hæc fit in eo qui accipit, fons. Altera est aqua, quæ ab hac aqua & fonte emanat, & salit in vitam æternam. Aqua viva,

Vitis florifera.

quæ fons fit in accipiente, Spiritus sanctus est: Aqua verò quæ à fonte hoc fluit & emanat, gratiam signat & dona Spiritus S. quæ participatio quædam sunt ipsius, ideoque etiam aquæ vivæ dicitur. Hæc duo distinguit Paulus: Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris, per Spiritum sanctum qui datus est nobis. Quando dicitur, Caritas diffusa est, hæc est aqua manans & fluens, dum dicitur: Per Spiritum sanctum qui datus est nobis, hic est fons aquæ vivæ, Similiter dicitur: Flumina hæc sunt gratia & dona Spiritus sancti, nam & S. Athanasius per flumina, dona S. sancti interpretatur. Hactenus Toletus.

Itaque juxta hanc interpretationem, duplex est Aqua. Una quidem ipse Spiritus sanctus, qui & aqua & fons aquæ dicitur, qui admirabili modo in iustis est, non solum per præsentiam quamdam, sic ut Deus dicitur, Deus esse in omnibus; sed per quandam vel unionem & assistentiam specialem quæ in hoc seculo perfectè cognosci non potest. Unde de eo dicitur Ioan. 4. Apud vos manebit & in vobis erit. Quapropter & ei specialiter opera nostra tribuuntur: Spiritus postulat pro nobis. Et, Non vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis. Et, Qui operatur in vobis qui creditis. Altera aqua est ipsa gratia, & effectus Spiritus sancti, quæ gratiâ anima formaliter est munda & decora, sicut per Spiritum sanctum efficienter, Vtraque interim aqua illa, est aqua viva & vivificans, quia Spiritus S. est causa & auctor vitæ spiritualis, gratia autem est forma ipsa, qua vivitur secundum Spiritum.

Immò notari dignum est, quod de Christo filio Dei scriptum est: In ipso vita erat, & vita erat lux hominum. Ideo enim quicquid ipse promittit, spectat ad vitam, & addit ei nomen vitæ. Sic sicut promittit, spectat ad vitam, & addit ei nomen vitæ. Sic sicut promittit & panem, dicit esse cibum panem vitæ. Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam, quem Filius hominis dabit vobis. Ac postea aliquoties reperit: Ego sum panis vitæ, panis vivum qui dat vitam mundo. Si accuratè attendas, reperies in illo eodem discursu ac capite Christum repetere plusquam decies nomen vitæ: ut inculcet à se non nisi vitam procedere, & quidem vitam æternam. Quod ipsum affirmavit disertè: Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant.

Sic alibi sequentibus se promittit Lumen vitæ. Qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habet lumen vitæ. Immò ut securè ipsum sequamur, asserit: Ego sum Via, Veritas & Vita. Ipsius quoque verba non nisi Spiritus & vita sunt, ut propterea etiam dixerit S. Petrus: Domine verba vitæ æternæ habes.

Adde, quod promissum habeant iusti ab ipso nomina sua scripta esse in Libro vitæ, quoque pollicetur

ccc

tur

Aqua duplex, etc.

Rom. 8. Mart. 10. 1. Thess. 5.

Ioan. 6.

Ioan. 6.

A Christo nil nisi vita procedit.

Ioan. 10.

Ioan. 8.

Ioan. 6.